

Ustavni je sud Bosne i Hercegovine u plenarnom sazivu u sastavu: predsjednica Hatidža Hadžiosmanović, dopredsjednici David Feldman, Miodrag Simović i Valerija Galić, te suci Tudor Pantiru, Mato Tadić, Constance Grewe, Seada Palavrić i Krstan Simić, na sjednici održanoj 23. studenoga 2007. godine u predmetu broj **AP 2231/06**, rješavajući apelaciju **Antona Novaka**, na temelju članka VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 16. st. 2. i 4. točka 9. i članka 59. stavak 2. alineja 1. Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine («Službeni glasnik Bosne i Hercegovine» broj 60/05), donio

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI

Odbacuje se kao nedopuštena apelacija **!!br0ken!!** **Antona Novaka** podnesena protiv Presude Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj Rev-819/05 od 13. lipnja 2006. godine i Presude Kantonalnog suda u Mostaru broj Gž-837/04 od 28. travnja 2005. godine u odnosu na članak II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članak 6. stavak 1. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda zbog toga što je očito (*prima facie*) neutemeljena.

Odbacuje se kao nedopuštena apelacija **!!br0ken!!** **Antona Novaka** podnesena protiv Presude Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj Rev-819/05 od 13. lipnja 2006. godine i Presude Kantonalnog suda u Mostaru broj Gž-837/04 od 28. travnja 2005. godine u odnosu na pravo na rad zbog toga što je, *ratione materiae*, inkompatibilna s Ustavom Bosne i Hercegovine.

OBRAZLOŽENJE

1. Anton Novak (u daljnjem tekstu: apelant) iz Mostara, kojega zastupa odvjetnik Karlo Sesar, podnio je 19. srpnja 2006. godine apelaciju Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) protiv Presude Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem

tekstu: Vrhovni sud) broj Rev-819/05 od 13. lipnja 2006. godine i Presude Kantonalnog suda u Mostaru (u daljnjem tekstu: Kantonalni sud) broj Gž-837/04 od 28. travnja 2005. godine.

2. Presudom Općinskog suda u Mostaru (u daljnjem tekstu: Općinski sud) broj P-16/02-CZ od 2. srpnja 2004. godine obvezana je Jedinica za koordinaciju izgradnje projekta Starog mosta Mostar (u daljnjem tekstu: tužena) da apelantu isplati neisplaćene plaće u mjesečnom iznosu po 2.500,00 KM, počevši od 1. lipnja 2000. godine pa do 1. svibnja 2004. godine, u ukupnom iznosu od 117.500,00 KM, s pripadajućom zakonskom zateznom kamatom od dana dospijeca svakoga pojedinačnoga mjesečnoga iznosa, u roku od 15 dana, pod prijetnjom izvršenja. Točkom 2. izreke presude odbijen je apelantov zahtjev za izdavanjem privremene mjere kojom bi se tuženoj zabranila isplata bilo kojega iznosa iz fonda utemeljenoga za materijalne troškove i plaće uposlenih do pravomoćnosti presude pod prijetnjom novčane kazne i prinudnoga izvršenja. Točkom 3. izreke presude tužena je obvezana naknaditi apelantu troškove parničnoga postupka u iznosu od 2.961,00 KM.

3. U obrazloženju presude je navedeno da Rješenje tužene broj I/1-161-1/00 od 31. svibnja 2000. godine, kojim je stavljeno izvan snage Rješenje broj 01-599/00 od 30. svibnja 2000. godine (o apelantovom razrješenju dužnosti zamjenika ravnatelja tužene), nije nikada dostavljeno apelantu u smislu članka 135. Zakona o radnim odnosima i plaćama službenika tijela uprave u Federaciji BiH (u daljnjem tekstu: Zakon o radnim odnosima i plaćama službenika), te su ravnatelj tužene, Rusmir Čišić, i apelant, koji je obavljao dužnost zamjenika ravnatelja, razriješeni dužnosti. Obzirom na navedeno, sud je zaključio da apelant nije mogao tražiti zaštitu svojih prava u smislu članka 136. Zakona o radnim odnosima i plaćama službenika, te je zaključio da je neutemeljen prigovor tužene o tomu da apelant nije ispunio pretpostavke za pokretanjem sudskoga postupka. Sud je ocijenio neutemeljenim i prigovor tužene o tomu da apelant nije u radnome odnosu, budući s tuženom nije zaključio ugovor o radu, te da posjeduje samo rješenje o imenovanju, zaključivši da apelant ne može biti u nepovoljnijem položaju od ostalih djelatnika tužene koji također nemaju ugovor o radu, a ipak su u radnom odnosu s tuženom. Iz navedenih je razloga sud zaključio da je tužbeni zahtjev utemeljen, a odluku o visini potraživanja prema temelju neisplaćenih plaća je donio na temelju nalaza vještaka financijske struke.

4. Presudom Kantonalnog suda broj Gž-837/04 od 28. travnja 2005. godine uvažen je priziv tužene i prvostupanjska je presuda u pobijanome dijelu preinačena tako što je odbijen apelantov tužbeni zahtjev, te je obvezan naknaditi tuženoj troškove parničnoga postupka u iznosu od 2.526,00 KM u roku od 30 dana pod prijetnjom izvršenja. U obrazloženju rješenja je navedeno da je sud, u smislu članka 217. stavak 2, a u svezi sa člankom 218. Zakona o parničnome postupku

(u daljnjem tekstu: ZPP) zakazao raspravu na kojoj je saslušao apelanta u svojstvu parnične stranke, te svjedoke R.Č. i S.L. o okolnostima prijama rješenja od 30. svibnja 2000. godine o razrješenju s dužnosti zamjenika ravnatelja. Sud je prihvatio navode saslušanih svjedoka prema kojima je apelant rješenje o razrješenju s dužnosti zamjenika ravnatelja od 30. svibnja 2000. godine primio 1. lipnja 2000. godine. Nadalje je navedeno da su gradonačelnik i dogradonačelnik, sukladno članku 39. prijelaznoga Statuta Grada Mostara («Službeni list Grada Mostara» broj 1/96), donijeli odluku o apelantovom imenovanju za zamjenika tužene, a što je sukladno i odluci o utemeljenju tužene od 11. travnja 2000. godine, prema kojoj, također, ravnatelja i zamjenika ravnatelja konsenzusom imenuju gradonačelnik i dogradonačelnik, pa su oni, sukladno navedenim odredbama, bili ovlašteni donijeti odluku o razrješenju s dužnosti. Odlukom od 11. travnja 2000. godine, koju su donijeli gradonačelnik i dogradonačelnik, u smislu članka 39. prijelaznoga Statuta Grada Mostara, Zakona o temeljima lokalne samouprave, a u svezi sa člankom 55. Zakona o upravi Federacije BiH («Službene novine FBiH» br. 28/97 i 26/02 – u daljnjem tekstu: Zakon o upravi), regulirano je da je tužena utemeljena kao specijalizirana agencija u statusu samostalne stručne službe Gradske uprave Grada Mostara, da ravnatelja i njegovoga zamjenika konsenzusom imenuju gradonačelnik i dogradonačelnik, da se odredbe Zakona o upravi koje se odnose na upravljanje i rukovođenje, sredstva rada i radne odnose i druge odgovarajuće odredbe analogno primjenjuju na tuženu, te je i drugostupanjski sud zaključio da je apelant samim imenovanjem na mjesto zamjenika ravnatelja primljen u radni odnos kod tužene gdje je primao plaću sve do razrješenja.

5. Sud je naveo da je člankom 136. Zakona o radnim odnosima i plaćama službenika propisano da službenik, ako smatra da mu je rješenjem rukovoditelja tijela uprave povrijeđeno pravo, ima pravo u roku od osam dana rukovoditelju tijela uprave podnijeti prigovor na rješenje, a rukovoditelj tijela uprave je dužan u roku od osam dana donijeti rješenje o prigovoru protiv kojega službenik ima pravo, u smislu članka 137. Zakona o radnim odnosima i plaćama službenika, na zaštitu svojih prava pred sudom u roku od 30 dana nakon prijama rješenja o prigovoru. Budući apelant nije podnio prigovor na rješenje od 30. svibnja 2000. godine o razrješenju s dužnosti zamjenika ravnatelja, neovisno o tomu što mu rješenje od 31. svibnja 2000. godine, koje u odnosu na apelanta ima isti sadržaj, nije osobno uručeno, apelant je propustio izjaviti prigovor čime je izgubio pravo iz radnoga odnosa. Obzirom na to da apelant nije tražio poništenje rješenja o razrješenju, niti vraćanje na rad, to nema nikakvoga pravnoga temelja da tužena apelantu isplati plaće, pa je sud zaključio da je priziv tužene iz navedenih razloga utemeljen zbog čega je i preinačio prvostupanjsku odluku.

6. Presudom Vrhovnog suda broj Rev-819/05 od 13. lipnja 2006. godine odbijena je apelantova revizija. U obrazloženju presude je prvenstveno navedeno da su neutemeljene revizijske tvrdnje o nepravodobnosti priziva tužene, budući je tužena prvostupanjsku presudu primila 2. srpnja 2004. godine, a priziv izjavila 16. srpnja 2004. godine, dakle, u roku koji je sukladan članku 422. ZPP-a, a što je i obrazloženo u odluci drugostupanjskoga suda. Nadalje je navedeno da je drugostupanjski sud pravilno zaključio da su rješenja od 30. i 31. svibnja 2000. godine sadržajno ista, budući u oba rješenja stoji odluka tužene da se apelant razrješava s dužnosti zamjenika ravnatelja, i da je apelantu radni odnos prestao 31. svibnja, odnosno 1. lipnja 2000. godine. Obzirom na to da apelant i ne tvrdi da je poslije tog nadnevka radio kod tužene, sud je zaključio da apelant ne može ni potraživati isplatu plaća nakon tog nadnevka. Konačno, sud je zaključio da je rješenje tužene od 31. svibnja 2000. godine, a imajući u vidu da apelant ne pobija njegovu valjanost, postalo konačno neovisno o činjenici kada je apelant saznao za to rješenje, odnosno kada ga je primio. Stoga je sud zaključio da je suvišan apelantov revizijski prigovor da je prema članku 114. Zakona o radnim odnosima i plaćama službenika trebao biti stavljen na raspolaganje, budući apelant ne pobija valjanost rješenja tužene od 31. svibnja 2000. godine.

7. Apelant smatra da mu je pobijanom presudom povrijeđeno pravo na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (u daljnjem tekstu: Europska konvencija) kao i «pravo na rad». Bit prizivnih se navoda svodi na pogrešnu primjenu materijalnoga prava Vrhovnog suda i Kantonalnog suda na apelantov slučaj, budući apelant smatra da su sudovi svoje odluke donijeli pozivajući se samo na pojedine odredbe Zakona o radnim odnosima i plaćama službenika, pri čemu su zanemarili druge odredbe upravo tog zakona koje idu apelantu u prilog. Apelant navodi da «sudovi prigodom donošenja odluke prihvaćaju politička načela tužiteljeve nepodobnosti» koji su primijenjeni pri donošenju rješenja o razrješenju, jer drugi realan razlog ne postoji.

8. Pri ispitivanju dopustivosti apelacije Ustavni je sud pošao od odredaba članka VI/3. (b) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 16. stavak 2. Pravila Ustavnog suda.

Članak VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine glasi:

«Ustavni sud, također, ima prizivnu mjerodavnost u pitanjima koja su sadržana u ovome Ustavu kada ona postanu predmetom spora zbog presude bilo kojega suda u Bosni i Hercegovini.»

Članak 16. stavak 2. Pravila Ustavnog suda glasi:

«Ustavni će sud odbaciti apelaciju kao očito (prima facie) neutemeljenu kada ustvrdi da ne postoji opravdan zahtjev stranke u postupku, odnosno da podastrte činjenice ni na koji način ne

moгу opravdati tvrdnju da postoji kršenje Ustavom zaštićenih prava i/ili kada se za stranku u postupku ustvrdi da ne snosi posljedice kršenja Ustavom zaštićenih prava, tako da je ispitivanje merituma apelacije nepotrebno.»

9. Ustavni sud primjećuje da se u predmetnome slučaju radi o apelantovom prizivu na navodne povrede ljudskih prava iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije učinjene prigodom razrješenja s dužnosti zamjenika ravnatelja tužene koja je specijalizirana agencija u statusu samostalne službe Grada Mostara.

10. Ustavni sud podsjeća da su prema dosadašnjoj praksi Europskog suda za ljudska prava i Ustavnog suda sporovi koji pokrenu javni službenici čiji posao ukazuje na specifične aktivnosti javnih službi i ako su ti službenici odgovorni za zaštitu općih interesa države ili drugih javnih vlasti (pripadnici oružanih snaga, policije i drugih snaga za održavanje reda, nositelji pravosudnih dužnosti, carinski službenici, diplomatsko osoblje i dr.) isključeni iz djelokruga članka 6. stavak 1. Europske konvencije (vidi Europski sud za ljudska prava, *Pellegrin protiv Francuske*, presuda od 8. prosinca 1999. godine, broj aplikacije 28541/95, st. 64. do 67, i Ustavni sud, *AP 1766/05* od 16. siječnja 2007. godine).

11. Analizirajući dalje svoju praksu, Ustavni sud podsjeća da je u pojedinim predmetima, neovisno o tomu što se radi o osobama koje su praktično imale status javnih službenika, razmatrao navode apelanata o kršenju prava na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije, te predmete takvih osoba tretirao kao i ostale sporove iz radnih odnosa, te ih, ovisno o činjenici svakoga konkretnoga predmeta, rješavao kroz dopustivost ili meritum (vidi Ustavni sud, *AP 2367/06* od 20. rujna 2006. godine).

12. U svezi s tim, Ustavni sud konstatira da je i Europski sud u predmetu *Vilho Eskelinen i dr. protiv Finske* (presuda od 19. travnja 2007. godine, broj aplikacije 63235/00, st. 42. do 62), preispitao svoju dosadašnju praksu, te zaključio da je za isključivanje državnih službenika iz zaštite predviđene člankom 6. stavak 1. Europske konvencije nužno kumulativno ispunjenje dva uvjeta. *«Prvo, država, u domaćem pravu, mora izričito isključiti pristup sudu za određenu poziciju ili kategoriju osoblja. Drugo, isključivanje mora biti opravdano i utemeljeno na objektivnim razlozima interesa države»*, te da *«ništa ne opravdava isključivanje običnih radnih sporova iz jamstava na temelju članka 6. – onih koji se odnose na plaću, nadoknadu drugih prava tog tipa – na temelju zasebne naravi odnosa između određenih državnih službenika i države. Ustvari, postoji presumpcija da se članak 6. primjenjuje.»*

13. Obzirom na navedeno, budući u konkretnome slučaju niti jednim propisom Bosne i Hercegovine nije regulirano da apelant kao državni službenik nema pravo na pristup sudu, te imajući u vidu pobijane presude redovitih sudova, neprijeporno je da je apelant prema domaćem pravu imao pristup sudu, pa je prema tomu članak 6. stavak 1. Europske konvencije primjenjiv na apelantov slučaj.

14. Nadalje, Ustavni sud podsjeća da prigodom ispitivanja dopustivosti predmeta prvenstveno treba ustvrditi jesu li ispunjeni uvjeti za meritornim odlučivanjem koji su navedeni u članku 16. Pravila Ustavnog suda. U tom je kontekstu nužno da apelant navede povredu prava koja su zaštićena Ustavom Bosne i Hercegovine, s tim da navedena povreda treba djelovati vjerojatno. Prema članku 16. stavak 2. Pravila apelacija je očito neutemeljena ukoliko joj nedostaju, *prima facie*, dokazi koji s dovoljnom razvidnošću pokazuju da je navedena povreda ljudskih prava i sloboda moguća (vidi Europski sud, *Vanek protiv Slovačke*, presuda od 31. svibnja 2005. godine, aplikacija broj 53363/99, i Odluka Ustavnog suda broj *AP 156/05* od 18. svibnja 2005. godine), odnosno ako činjenice u odnosu na koje se podnosi apelacija očito ne predstavljaju kršenje apelantovih prava, budući apelant nema «opravdan zahtjev» (vidi Europski sud, *Mezőtúr-Tiszazugi Vizgazdálkodási Társulat protiv Mađarske*, presuda od 26. srpnja 2005. godine, aplikacija broj 5503/02), kao i kada se ustvrdi da apelant nije «žrtva» kršenja prava koja su zaštićena Ustavom Bosne i Hercegovine.

15. Ustavni sud konstatira, a imajući u vidu navode apelacije, da se bit navoda o kršenju prava na pravično suđenje svodi na pogrešnu primjenu materijalnoga prava, budući apelant smatra da su prigodom odlučivanja o njegovome tužbenome zahtjevu sudovi svoje odluke donijeli pozivajući se samo na pojedine odredbe Zakona o radnim odnosima i plaćama službenika pri čemu su zanemarili druge odredbe upravo tog zakona koje apelantu idu u prilog.

16. Ustavni sud konstatira da su redoviti sudovi proveli parnični postupak, izveli dokaze i primijenili važeće materijalno-pravne propise, te, prema odredbama Zakona o radnim odnosima i plaćama službenika i Zakona o parničnome postupku, odbili apelantov postavljeni tužbeni zahtjev i na ime otpremnine iznos naveden u izreci prvostupanjske presude sa zakonskom zateznom kamatom kao i tužbeni zahtjev usmjeren na isplatu neisplaćenih plaća. Vrhovni sud i Kantonalni sud su u obrazloženju pobijanih odluka detaljno naveli razloge za takve odluke.

17. U kontekstu navedenoga, Ustavni sud podsjeća da, prema praksi Europskog suda i Ustavnog suda, nije zadaća ovih sudova preispitivati zaključke redovitih sudova glede činjeničnoga stanja i primjene materijalnoga prava, osim ukoliko se odlukama tih sudova očito krše apelantova

ustavna prava. To će biti slučaj kada odluka redovitog suda ne uključuje ili pogrešno primjenjuje ustavno pravo, kada je primjena pozitivno-pravnih propisa bila očito proizvoljna, kada je relevantni zakon sam po sebi neustavan ili kada je došlo do povrede temeljnih procesnih prava, kao što su pravo na pravičan postupak, pravo na pristup sudu, pravo na učinkovit pravni lijek i u drugim slučajevima (vidi Ustavni sud, Odluka broj *U 29/02* od 27. lipnja 2003. godine objavljena u «Službenom glasniku Bosne i Hercegovine» broj 31/03). Dakle, Ustavni sud nije mjerodavan supstituirati redovite sudove u procjeni činjenica i dokaza, već je općenito zadaća redovitih sudova ocijeniti činjenice i dokaze koje su izveli (vidi Europski sud, *Thomas protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, presuda od 10. svibnja 2005. godine, aplikacija broj 19354/02). Zadaća je Ustavnog suda ispitati je li postupak u cjelini bio pravičan na način na koji to zahtijeva članak 6. stavak 1. Europske konvencije, te krše li odluke redovitih sudova ustavna prava (vidi Ustavni sud, Odluka broj *AP 20/05* od 18. svibnja 2005. godine).

18. Budući su redoviti sudovi dovoljno razvidno obrazložili svoje odluke primjenjujući relevantne odredbe materijalnoga i procesnoga prava, Ustavni sud u apelantovim navodima i podastroj dokumentaciji nije pronašao ništa što bi ukazivalo da su materijalno-pravni propisi proizvoljno ili nepravično primijenjeni na apelantovu štetu. Naime, mjerodavni su sudovi ustvrdili da je apelantu radni odnos prestao prema temelju rješenja tužene 30. svibnja, odnosno 1. lipnja 2000. godine, a budući apelant ne tvrdi da je poslije tog nadnevka radio kod tužene, ne pripada mu pravo na naknadu plaće. S druge strane, iz postavljenoga tužbenoga zahtjeva neprijeporno proizlazi da apelant tužbom nije pobijao valjanost rješenja tužene o prestanku radnoga odnosa, niti vraćanje na rad, što bi, pod pretpostavkom da je apelant prethodno koristio mogućnost izjave prigovora protiv rješenja o razrješenju - prestanku radnoga odnosa o kojemu je odlučivao rukovoditelj tijela uprave (članak 136. i 137. Zakona o radnim odnosima i plaćama službenika), a što je u apelantovom slučaju izostalo, podrazumijevalo ustvrđivanje zakonitosti tog rješenja. U tom bi slučaju apelantovi navodi o primjeni drugih odredaba navedenoga zakona (čl. 95, 112, 113, 114. i 115) eventualno mogli dovesti do drukčijeg rješenja konkretne pravne stvari.

19. Imajući u vidu navedeno, Ustavni sud smatra da apelant ne nudi činjenice koje bi mogle opravdati tvrdnju da postoji povreda ustavnih prava na koja se poziva, te zaključuje da su apelantovi navodi o povredi prava na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije očito (*prima facie*) neutemeljeni.

20. U svezi sa apelantovim navodima koji se tiču povrede prava na rad, Ustavni sud ukazuje da pravo na rad nije zajamčeno Ustavom Bosne i Hercegovine, niti Europskom konvencijom, koja se prema članku II/2. Ustava Bosne i Hercegovine izravno primjenjuje u Bosni i

Hercegovini. Stoga, Ustavni sud zaključuje da je apelacija glede prava na rad, *ratione materiae*, inkompatibilna s Ustavom Bosne i Hercegovine.

21. Imajući u vidu odredbu članka 16. st. 2. i 4. točka 9. Pravila Ustavnog suda prema kojoj će se apelacija odbaciti kao nedopuštena ukoliko je očito (*prima facie*) neutemeljena, odnosno ukoliko je, *ratione materiae*, inkompatibilna s Ustavom Bosne i Hercegovine, Ustavni je sud odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

22. Sukladno članku VI/4. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obvezujuće.

Predsjednica
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Hatidža Hadžiosmanović